

Overgreb mod ældre

03.02.09

Jette Ingerslev

Overgreb mod ældre

Baggrund

Alle H:S hospitaler skulle akkrediteres i 2002

Forud var der Mock Surveys = ”prøveeksamen”

Der blev stillet spørgsmål om, hvad vi kendte til overgreb og hvad, vi gjorde rent praktisk ved mistanke/ viden om overgreb

Spørgsmålet affødte flere pilotprojekter

Hvad ER overgreb?

- Overgreb er en samlebetegnelse for vold, trusler, chikane og andre handlinger, der krænker et menneske

Fra Norsk Kompetencecenter

- Vold/ overgreb er uretmæssig brug af magt, omhandler også forsømmelser og tvang

Hvor hyppige er overgreb?

- Før, der kan tale som hyppighed, må begreberne defineres
- Og det er vanskeligt
- En tendens til, at tilstedeværelsen af overgreb benægtes og/ eller overses
- Det gør ondt, når overgreb belyses og diskuteres samt afsløres
- Og hvad gør ”man” så?

Typer af overgreb

- Fysisk vold
- Psykisk vold
- Økonomisk udnyttelse
- Omsorgssvigt

Fysisk vold

- Slag (en lussing har ført til afskedigelse)
- Kraftig rysten og skubben
- Den ældre holdes fast mod sin vilje
- Spærres inde
- Ting kastes mod den ældre
- Seksuel udnyttelse

Psykisk vold

- Trusler
- Ydmygelser og/ eller grov tiltale
- Udskælden
- Fornærmende udtalelser
- Ignorering
- Isolation
- Mangel på tryghed

Økonomisk udnyttelse & tyveri

- Misbrug af svage personers økon. midler
- Overtagelse af bolig i forbindelse med indlæggelse
- Ægtefælle, der ikke ønsker den syge hjem igen og i stedet anmoder om plejebolig
- Tyveri - ude som hjemme
- Snyderi, når den ældre ikke kan se penge

Pilotprojekt Overgreb

Omsorgssvigt med manglende

- - ernæring
- - hjælpemidler og boligændringer
- - hjemmesygepleje og hjemmehjælpere
- - hospitalssygepleje
- - interesse fra pårørende eller personale
- - undersøgelse, behandling, opfølgning
- - andet

Hvem kan udøve overgreb?

- Ægtefælle
- Børn og børnebørn
- Andre pårørende
- Ansatte i social- og sundhedsvæsenet
- Institutioner
- Samfundet/ politikere

Tegn på fysisk vold

- Gentagne ”mystiske” fald
- Blå mærker, striber og flænger
- Knoglebrud
- Uforklarlige smerter
- Sår og blødninger
- Tegn på overmedicinering
- Afværgereaktioner

Tegn på psykisk vold

- **Angst og depression**
- **Konfusion**
- **Vrede**
- **Vagabondering**
- **Usikkerhed**
- **Søvnbesvær**
- **Passivitet**

Tegn på økonomisk udnyttelse & tyveri

- **Mystisk svind på bankkontoen**
- **Åbenlyse træk på en svag persons konto (20.000, 20.000, 50.000, 20.000, 1,5 mill./ 2 mdr.)**
- **Familiemedlem, der dukker op, hver gang den ældre får pension**
- **En rask ægtefælle benytter en svækket samlevers indlæggelse til boligskit**
- **Tyveri – med og uden fysisk vold**
- **Snyderi i butikker, når den ældre ikke kan se pengene og må stole på omgivelserne**

Tegn på omsorgssvigt

- Underernæring og dehydrering
- Mangelfuld hygiejne
- Manglende vask, rengøring og varme
- Manglende hjælpemidler
- Pårørende nægter adgang for hjælp
- Undladelse af adækvat medicinering
- Immobilisation

Overgreb: Fortsat pilotprojekter

Efter ønske fra H:S Direktionen blev der gennemført:

A – pilotprojekt

B - Projekt på fire geriatiske klinikker i H:S mhp. oplysninger om 600 patienter (2004-2005)

C - Rapport om overgreb i alle aldre (2004)

Spørgeskema

- 1. Alder, køn, civilstand, boligforhold
- 2. Status for fysisk og psykisk sygdom
- 3. Fysiske overgreb gennem de sidste tre år?
- 4. Psykiske overgreb gennem de sidste tre år?
- 5. Økonomisk udnyttelse gennem sidste tre år?
- 6. Misrøgt? (Ernæring, medicin, manglende faciliteter, hjælp)
- 7. Hvem udførte overgrebene?
- 8. Hvor lang en periode stod det på?
- 9. Hvad er det blevet gjort for at forebygge nye overgreb?

Resultater fra 169 patienter

■ Fysiske overgrep:	4 patienter	8,0%
■ Psykiske overgrep:	16 patienter	9,5%
■ Økonomiske overgrep:	22 patienter	13,0%
■ Insufficient ernæring:	11 patienter	6,5%
■ Manglende facilliter:	26 patienter	15,0%
■ I alt	89 patienter	52,7%

Pilotprojekt Overgreb

Sygehistorie om indlagt enkemand

Hustruen var syg af cancer. En ”ven” fik hustruen til at underskrive en købekontrakt på et forfaldent hus på Langeland, til at opsige parrets lejlighed og til at tømme bankkontoen.

Pt. var da indlagt. Vidste intet. Hustruen døde.

Problem: Patienten hjemløs uden hustru, uden penge og med gæld. Hjulpet til lejlighed af FK.

Politiet: Hustruen ansvarlig for handlingen.

Case Story

August 2001

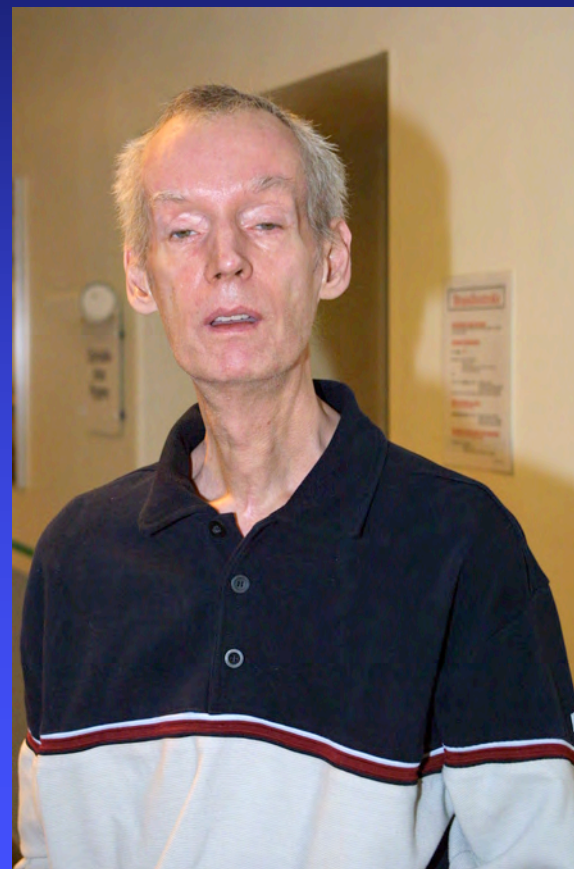
- 61-årig mand
- Emacieret
- Ingen penge
- Ingen bolig
- Ingen venner
- Intet tøj
- Ingen sko
- Ingen briller

Case Story

Januar 2002

- Efter 5 måneders genoptræning i en geriatrisk afdeling tog han 10 kg på i vægt
- Han kunne da gå med rollator over lange afstande og uden hjælpemidler over korte afstande
- Han blev udskrevet til beskyttet bolig
- Økonomien genoprettet

Overgreb BBH + FH + HH 261 ptt.

Overgreb	Fysisk	Psykisk	Økono.	Misrøgt	I alt
Lette	1	11	35	21	68
Moderate	2	2	4	8	16
Svær grad	2	2	4	2	10
I alt	5	15	43	31	94
% af 261	1,9%	5,7%	16,5%	11,9%	36,0%

Ved mistanke om overgreb

- Tale med den ældre alene et trygt sted
- Med nænsomhed nærme sig:
 - - Har De følt Dem svigtet?
 - - Har nogen skadet Dem?
 - - Har nogen truet?
 - - Frygter De nogen person?
 - - Har nogen taget noget fra Dem?

Hvad gøres ved mistanke om overgreb?

- En geriater eller psykiater kan kontaktes
- Samarbejde med socialrådgiver
- Kontakte
 - - pårørende
 - - hjemmepleje
 - - primær sundhedstjenneste
 - - afdelings- eller klinikledelse

I USA kan "the ombudsman" rådspørgeres

An Ombudsman is an advocate for residents of nursing homes, board and care homes, and assisted living. Ombudsmen provide information about how to find a facility and what to do to get quality care. They are trained to resolve problems. If you want, the ombudsman can assist you with complaints. However, unless you give the ombudsman permission to share your concerns, these matters are kept confidential. Under the federal Older Americans Act, every state is required to have an Ombudsman Program that addresses complaints and advocates for improvements in the long term care system. To find the ombudsman nearest you, contact your State Ombudsman office. Click on a state below to go directly to that state's ombudsman.

Rapport & dokumentation

- Rapport om børn, gamle, handicappede, andre
- Den ældre skal acceptere, at en sag drøftes, bearbejdes og viderebringes
- I hospitaler skal oplysninger indføres i journalen, evt. i anonymiseret form
- Politiet og retsvæsen kan blive inddraget med den ældres accept
- Ofte er det væsentligste, at der er mulighed for at tale om et overgreb

Projekt Overgreb

Konklusion

- Definitionerne er mangeartede (EU, USA, Nordisk Ministerråd, ..). Må afklares
- H:S' Klinisk retningslinie forefindes
- Hyppigheden af overgreb større end ventet
- Fundene er underestimerede
- Overgreb må belyses mere
- Husk: Det er budskabet og ikke budbringeren, der er emnet

Overgreb mod ældre

Konklusion

- Hyppigheden af fysiske, psykiske eller økonomiske overgreb samt vanrøgt forekom i betydeligt større omfang end forventet
- De forskellige former for overgreb bør diskuteres yderligere
- Der fordes flere og mere detaljerede studier samt en officielt holdning til dette skjulte problem

Tilsigtede og utilsigtede hændelser

- Der er lov for, at utilsigtede hændelser i sundhedssektoren skal indrapporteres
- Det sker elektronisk til Sundhedsstyrelsen og videre ud i regionerne
- Der burde være en lignende lov for, at tilsigtede hændelser kunne rapporteres på lignende vis
- Forslag: Telefonlinie for overgreb

**Alle kan skjule et overgreb
Der skal graves et spadestik dybere**

